

Bijlage brief Reactie op rapport beschermingsbewind Rekenkamer februari 2021

Notitie “Beschermingsbewind Groningen in een notendop”

Wat is beschermingsbewind

Beschermingsbewind is een maatregel die door de rechtbank kan worden opgelegd als iemand vanwege lichamelijke of psychische problemen (tijdelijk) niet zelf zijn financiën kan regelen. Sedert 2014 kan beschermingsbewind ook worden ingezet als er problematische schulden zijn. Met name deze uitbreiding van gronden heeft gezorgd voor een enorme toename van burgers in beschermingsbewind.

De gemeente als bewindvoerder

Vanaf 2001 zijn we als gemeente (afdeling GKB) zelf de dienst beschermingsbewind gaan verlenen aan met name die groep burgers die tussen wal en schip dreigden te geraken, omdat ze niet terecht konden bij commerciële bewindvoerders.

Algemeen belang besluit

Vanaf invoering van de Wet Markt en Overheid in 2014 mag de gemeente in veel gevallen geen diensten aanbieden onder de marktprijs, tenzij de gemeenteraad vaststelt dat de betreffende dienst ‘in het algemeen belang is’ voor de inwoners. Uw raad heeft destijds een dergelijk besluit genomen voor een reeks van diensten, waaronder beschermingsbewind.

Kosten van beschermingsbewind

In beginsel betalen burgers de kosten van beschermingsbewind zelf, maar burgers met een minimuminkomen en weinig vermogen kunnen een beroep doen op de bijzondere bijstand.

We zagen zo’n vijf jaar geleden dat het aantal burgers in beschermingsbewind zowel in onze gemeente als ook landelijk gezien jaarlijks bleef stijgen. In 2017 werd vanuit het budget bijzondere bijstand in onze gemeente ruim € 3 miljoen uitgegeven voor de kosten van beschermingsbewind. Slechts een vijfde deel hiervan werd betaald aan de GKB die toen ongeveer 450 burgers in beschermingsbewind had met recht op bijzondere bijstand. De rest werd betaald (aan cliënten van) externe (commerciële) partijen.

Beperken kosten en vergroten kwaliteit

We wilden als gemeente een grotere rol bij (de kwaliteit van) beschermingsbewind aan onze inwoners spelen. We kozen er daarom voor aan onze inwoners die het nodig hebben zoveel mogelijk zelf de dienst beschermingsbewind te verlenen. Daarmee wilden we het volgende realiseren:

- Besparen op de kosten van bijzondere bijstand.
- Beter zicht op de (financiële) problematiek van onze inwoners krijgen.
- Beter de noodzaak van beschermingsbewind kunnen (her)beoordelen.
- Beter kunnen afwegen of beschermingsbewind, schuldhulpverlening of budgetbeheer moet worden ingezet.
- Instroom in beschermingsbewind beperken en uitstroom bevorderen.
- Inwoners beter en integraal ondersteunen en daarbij voor hen het meest passende en minst ingrijpende instrument (de lichtste vorm van ondersteuning) kunnen inzetten.

Raadsbesluit inzake beschermingsbewind

In februari 2018 heeft uw raad op basis van het algemeen belang besluit besloten om ingaande 1 maart 2018 geen kosten voor beschermingsbewind in rekening te brengen aan inwoners met een inkomen op minimumniveau. Dit betekent dat de gemeente de dienst beschermingsbewind gratis aanbiedt aan deze inwoners.

Nieuw beleid inzake bijzondere bijstand

Aanvragen om bijzondere bijstand voor de kosten van beschermingsbewind door een externe bewindvoerder worden voortaan afgewezen omdat er een goedkopere oplossing voorhanden is (gratis bewind door de gemeente). In juridische termen noemt men dit een ‘voorliggende voorziening’.

Het nieuwe beleid is op 1 maart 2018 ingegaan en houdt het volgende in:

- **Nieuwe bewinden.** Burgers met een minimuminkomen, die vanaf 1 maart 2018 beschermingsbewind nodig hebben, kunnen daarvoor gratis bij de gemeente terecht.
- **Bestaande cliënten.** Bestaande cliënten van externe bewindvoerders kunnen gebruikmaken van een uitgebreide overgangsregeling. Deze houdt in dat zij op een bepaald moment worden gevraagd om over te stappen naar de gemeente. Zij worden dan voor de keuze gesteld: overstappen of na zes maanden geen bijzondere bijstand meer. Het voornemen was die overgang gefaseerd uit te voeren over een periode van drie jaar.

Besparingen

We verwachtten hiermee de kosten voor beschermingsbewind op termijn met bijna een derde te kunnen verminderen. Kort gezegd van € 3,3 miljoen naar € 2,3 miljoen per jaar.

Daarbij is er wel op gewezen dat de besparing een grove schatting betrof mede omdat het aantal burgers in beschermingsbewind vooralsnog bleef stijgen.

Puddingakkoord

In verband met een kort geding procedure zijn we in juni 2018 op verzoek van een groep externe bewindvoerders gestart met onderhandelingen over mogelijke samenwerkingsafspraken over de uitvoering van het nieuwe beleid. Wij hanteerden bij de onderhandelingen als uitgangspunten dat het nieuwe beleid intact blijft, de besparingen op de bijzondere bijstand op termijn worden gehaald en de regie bij de gemeente blijft.

De onderhandelingen hebben in november 2018 geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst voor drie jaren (het zogenoemde Puddingakkoord) waarin (kort gezegd) staat dat cliënten die vóór de ingangsdatum van het nieuwe beleid reeds bij de externe bewindvoerders zaten, daar de komende drie jaren kunnen blijven en bijzondere bijstand kunnen blijven ontvangen onder twee voorwaarden.

- In de eerste plaats zullen bewindvoerders het hogere schuldentarief niet meer in rekening brengen bij hun cliënten, als dat aan de orde is.
- In de tweede plaats zullen bewindvoerders ervoor zorgen dat 10% van dit bestand jaarlijks zal uitstromen (zo nodig naar budgetbeheer bij de gemeente).

De overeenkomst is aan alle bewindvoerders voorgelegd die cliënten hebben in onze gemeente. Een 26-tal kantoren is met ons de samenwerking ingaande 1 januari 2019 aangegaan (in totaal betreft het ongeveer 1.150 cliënten).

Evaluatie

We zijn van plan om eind 2021 (de uitvoering van) het nieuwe beleid te evalueren en de mogelijkheden van een vervolgovereenkomst voor 2022 en verder met de bewindvoerders te onderzoeken.